

**Rumi Rajki István ÁMK Községi és Iskolai Könyvtár
Szervezeti és Működési Szabályzat 3. számú melléklet**

GYŰJTŐKÖRI, ARCHIVÁLÁSI ÉS FELTÁRÁSI SZABÁLYZAT

2013.

1. A gyűjtőkori szabályzat indoklása, a gyűjtőkört meghatározó tényezők

1.1. Funkciórendszer és a könyvtári háttér

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló CXL. tv. III. részének alapján a Rumi Rajki István ÁMK Községi és Iskolai Könyvtár általános gyűjtőkörű, alapszintű szolgáltatásokat nyújtó települési közkönyvtár. Része a magyarországi nyilvános könyvtári ellátás rendszerének. Folyamatos szakmai kapcsolatot tart fenn a szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtárral és a Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központtal. Gyűjteményépítési koncepciója kidolgozásakor figyelembe veszi a településen működő általános iskola és a településen élők igényeit.

Amennyiben a helyi könyvtár nem tudja kiszolgálni a könyvtárhasználó kérését, könyvtáron kívüli források, lehetőségek állnak rendelkezésre:

- más könyvtárak szolgáltatásai
- könyvtárközi kölcsönzés lehetősége
- számítógépes hálózaton elérhető adatbázisok

A jelenlegi gyűjtőkori szabályzat nem végleges. A településfejlődést, az új információhordozók és dokumentumtípusok gyűjteményi integrálásának lehetőségét figyelembe véve aktualizálása folyamatos kötelezettség.

1.2. A beszerzés forrásai

A könyvtár állományának gyarapítására a következő források állnak rendelkezésre:

- *Eredeti költségvetés:*
  - A fenntartó önkormányzat által biztosított éves dokumentumvásárlási keret:
Könyvbeszerzés, nem hagyományos dokumentumok vásárlása:
Könyvkiadók kínálatából válogatva, elsődlegesen az Alexandra Könyvnyagykerrel kötött szerződés alapján.
Folyóirat-előfizetés (magyar nyelvű): a Könyvtárellátó Közhasznú Társaságon keresztül.
- *Egyéb forrás:*
  - Pályázati támogatás: A pályázati támogatás elnyerésének esetlegessége miatt csak kiegészítő forrása lehet az állománygyarapításnak.
  - Térítmények: Beiratkozási díjak, az olvasók által elvesztett és megtérített dokumentumok ára, illetve a befizetett késedelmi díjak.
  - Ajándék: Magánszemélyektől, alapítványoktól, könyvtáraktól, intézményektől. Magánszemélyektől, alapítványoktól stb. csak a könyvtár gyűjtőkörébe illeszkedő dokumentumok fogadhatók el.
  - Érdekeltségnövelő támogatás.
  - Tankönyvtámogatás

2. A gyűjtőkör meghatározása

A Rumi Rajki István ÁMK Községi és Iskolai Könyvtár gyarapításánál általános az egy példányos beszerzés. Ez alól kivétel az általános és középiskolások kötelező és ajánlott olvasmányainak köre, szótárak, atlaszok. Olyan gyűjtemény kialakítása a cél, amely alkalmas a településen felmerülő általános tájékoztatási igények kielégítésére, valamint képes megfelelni az általános iskolában folyó oktató-nevelő munka elvárásainak, és biztosítja diákok tanulásához szükséges dokumentumokat, információkat. Ezen kívül a könyvtár beszerzi Rum településre vonatkozó

helyismereti vonatkozású műveket. Nem gyűjt semmiféle olyan kiadványt, amely faji, nemzeti, vallási vagy egyéb megkülönböztető elveket hirdet, amely sérti a társadalmi közmegegyezéssel elfogadott morális és etikai elveket, uszításra vagy gyűlöletkeltésre alkalmas.

2.1. Fő gyűjtőköre – iskolai könyvtári feladatok ellátására

Folyamatosan gyűjti a magyar nyelven megjelenő kiadványok közül a következőket:

- a tananyaghoz kapcsolódó (a tudományokat részben, vagy teljesen bemutató) alapszintű segédkönyveket, történeti összefoglalókat, ismeretközlő műveket,
- szaktantárgyakhoz kapcsolódó alapszintű elméleti és történeti összefoglalókat,
- a helyi tantervekhez kapcsolódó kötelező és ajánlott olvasmányokat,
- a nevelés, oktatás elméletével foglalkozó legfontosabb kézikönyveket,
- a különféle tantárgyak oktatását segítő módszertani kézikönyveket, segédleteket,
- az iskolai könyvtár tevékenységét érintő jogszabályokat, állásfoglalásokat.

2.2. Fő gyűjtőköre – községi könyvtári feladatok ellátására

Folyamatosan gyűjti a magyar nyelven megjelenő kiadványok közül a következőket:

- lírai, prózai és drámai antológiákat,
- klasszikus és kortárs szerzők műveit, gyűjteményes köteteit,
- népköltészet, meseirodalom azok gyűjteményes köteteit,
- alap és középszintű általános lexikonokat,
- alap és középszintű enciklopédiákat,
- tudományok, a kultúra a hazai és az egyetemes művelődéstörténet alapszintű és középszintű elméleti és történeti összefoglalóit,
- szórakoztató irodalmat.

2.3. Mellék gyűjtőköre – iskolai könyvtári feladatok ellátására

Válogatva gyűjti magyar nyelven az iskola céljait, feladatait, valamint pénzügyi, tárgyi szempontokat figyelembe véve

- a tananyaghoz kapcsolódó (a tudományokat részben, vagy teljesen bemutató) középszintű segédkönyveket, történeti összefoglalókat, ismeretközlő műveket,
- a szaktantárgyakhoz kapcsolódó közép- és felsőszintű elméleti és történeti összefoglalókat,
- a pszichológiai műveket, enciklopédiákat, szakszótárakat, a gyermek és az ifjúkor lélektanával foglalkozó kiadványokat.

2.4. Mellék gyűjtőköre – községi könyvtári feladatok ellátására

Pénzügyi szempontokat figyelembe véve magyar nyelven gyűjti:

- a tematikus antológiákat,
- életrajzokat, történelmi regényeket,
- gyermek és ifjúsági regényeket, elbeszéléseket, verseket
- folyóiratokat, napilapokat, szaklapokat
- zenei irodalmat

3. A gyűjtemény részei:

- kézi könyvtár

- kölcsönözhető állomány (részei: felnőtt szakirodalom, szépirodalom; gyermek szép-, ismeretterjesztő irodalom)
- könyvtárosi segédkönyvtár
- időszaki kiadványok
- nem nyomtatott dokumentumok
- tartós tankönyvek

4.A gyűjtemény összetétele formai szempontból.

A könyvtár gyűjtőköre magába foglalja a községi és iskolai könyvtár feladatainak ellátásához szükséges alább felsorolt dokumentum típusokat, illetve információhordozókat.

- könyvek és könyvjellegű kiadványok
- folyóirat jellegű kiadványok (periodikák)
  - (A periodikákat a könyvtár az olvasók változó igényeihez igazodva rendeli. Az időszaki kiadványok kötetés nélküli megőrzésének ideje három év.)
- audiovizuális ismerethordozók (videokazetta, DVD)
- auditív dokumentumok (hangkazetta, CD)
- számítógéppel olvasható dokumentumok (CD-ROM)

5.A gyűjtemény összetétele tartalmi szempontból.

5.1. Szakterületi bontás szerint

Általános művek

- Általános lexikonok, enciklopédiák:
  - A hazai és az egyetemes művelődéstörténet, a kultúra és a tudományok ismeretterjesztő szintű elméleti és történeti összefoglalói, lexikonok, enciklopédiák a kézikönyvtári részeként, egy-egy példányban a teljesség igénye nélkül.
  - Általános lexikonok, enciklopédiák CD-ROM-on megjelent kis számban
- Alap és középfokú könyvtártani összefoglalók, könyvtári módszertani kiadványok, a könyvtárakkal foglalkozó könyvek válogatva; a könyvtári feldolgozó munkához – gyarapítás, nyilvántartás, bibliográfiai leírás, osztályozás, katalógusszerkesztés – felhasználható szabványok, segédletek a könyvtárosi segédkönyvtár részeként.

Filozófia, pszichológia

- A filozófiai rendszereket és irányokat képviselő
  - lexikonok, kisenciklopédiák, közép szintű művek válogatva kézikönyvtári állományként,
  - filozófiai szöveggyűjtemények és tanulmánykötetek a kölcsönözhető szakirodalomként erősen válogatva,
  - filozófusok munkái válogatva kölcsönözhető a szépirodalomként.
- A lélektannal foglalkozó művek
  - a pszichológia alapfogalmait, fejlődését tartalmazó, a nevelés és a tanulás lélektani kérdéseivel foglalkozó legalapvetőbb művek kis számban a kölcsönözhető állományként,
  - pszichológiai enciklopédiák, szakszótárak; egyes ágaival foglalkozó kézikönyvek közül a legfontosabbak válogatva a kézikönyvtárban vannak elhelyezve
- Etika

- alapszintű etikai könyvek osztálynyi példányszámban a tankönyvtárban,
- etikai kisenciklopédiák, erkölcsi kérdésekkel foglalkozó kézikönyvek kis számban a kézikönyvek között,
- alapszintű kérdésekkel foglalkozó CD-ROM-ok a nem hagyományos dokumentumok között.

Vallás

- a kézi könyvtárban a vallástörténeti, mitológiai kislexikonok válogatva,
- a kölcsönözhető állomány részét képezik a gyermekeknek szánt, alapszintű vallással, Bibliával foglalkozó ismeretterjesztő munkák.

Társadalomtudomány

- Társadalomtudomány, politika, nevelés
- kisszámú alapszintű művei a kölcsönözhető részben,
- kisszámú tudományos szintű a kézi könyvtárban
  - Statisztika, jog, közgazdaságtan, pénzügy
- erősen válogatva a kézikönyvtárban.
  - Néprajz
- a tájegységek sajátos jellemzőit tartalmazó művek a kölcsönözhető állományrészben,
- az ország legfontosabb néprajzi összefoglalói a kézikönyvtárban,
- népmesék a gyermek szépirodalomban.

Természettudomány

- Természettudományi
- szaklexikonokat, szakenciklopédiákat a kézikönyvtárban, törekedve, hogy minden szakterületet lefedjenek,
- ismeretterjesztő szakirodalom alap és közép szinten a kölcsönözhető részben, a gyűjtemény jelentős hányadát alkotva,
- határozókönyvek a tankönyvtárban,
- a nem nyomtatott dokumentumok között CD-ROM, videokazetta formájában
- gyermeklap a folyóirattárban.

Alkalmazott tudományok

- Találmányok
- CD-ROM-on a nem nyomtatott dokumentumok közt,
- a kölcsönözhető részlegben középszinten tájékoztató művek, különös tekintettel a magyar felfedezésekre.
  - Orvostudomány
- alapszintű, általános tájékozódást adó könyvek a kézi könyvtárban.
  - Technika
- szaklexikon, enciklopédikus könyvek a kézi könyvtárban,
- alap, középszintű művek erősen válogatva,
- szaklap a folyóirattárban.
  - Mezőgazdaság
- alap- és középszintű kertészeti és mezőgazdasági ismereteket nyújtó könyvek válogatva a kölcsönözhető részben,
- felsőszintű összefoglaló könyvek, szaklexikon a kézi könyvtárban, egy-egy példányban
- folyóirat a folyóirattárban
  - Háztartás

- szakácskönyvek, lakások, kézimunkák, gyermekgondozásos könyvek a kölcsönözhető részben találhatóak jelentős számban alapszinten, gyarapításuk esetleges,
- folyóirat a folyóirattárban.
  - Szervezés, vezetés
- közlekedéshez kapcsolódó ismeretanyagról szóló kiadványok a kölcsönözhető részben, több példányban
- marketinghez kapcsolódó szakkönyvek a kézikönyvtárban találhatóak.
  - Iparágak
- jelentősen válogatva, alacsony példányszámban a kölcsönözhető részben.

Művészet, sport

- Kertépítészet, építészet
- építészettörténet, szaklexikon a kézikönyvtárban válogatva,
- közép szintű információkat nyújtó művek a kölcsönözhető részben.
  - Rajzművészet, festészet, grafika, fényképészet
- alap, középszinten tájékoztató művek a kölcsönözhető állományrészben,
- albumok, történeti összefoglalók a kézikönyvtárban.
  - Zene, ének
- szaklexikonok a kézikönyvtárban,
- közép szintű művek a kölcsönözhető részben,
- oktatási célú hangkazetták a tankönyvtárban,
- CD, CD-ROM erősen válogatva a nem nyomtatott dokumentumok közt.
  - Filmművészet, színházművészet, tánc
- középszintű ismereteket adó könyvek erősen válogatva a kölcsönözési állományban,
- szaklexikonok válogatva a kézikönyvtárban.
  - Társasjátékok
- a kölcsönözhető részlegben található válogatva.
  - Sport, vadászat
- alaposan válogatva, a kölcsönözési részlegben.

Nyelvtudomány, irodalomtudomány

- Nyelvtudomány
- kézi könyvtárban gyűjtve a szakenciklopédiák, szakszótárak,
- az alap és középszintű nyelvi szótárak, nyelvtudománnyal foglalkozó kötetek a kölcsönözhető állomány részét képezik,
- tankönyvtárban osztálynyi helyesírási szótár.
  - Szótárak
- nemzetközi nyelvek középszintű szótára egy-egy példányban, a kézikönyvtárban,
- a helyi általános iskolában oktatott idegen nyelvek szótárai fél csoportnyi példányszámban, a tankönyvtárban,
- idegen nyelvek oktatásához használható alap és középszintű ismereteket adó CD-ROM-ok a nem nyomtatott dokumentumok közt.
  - Irodalomtudomány általában, irodalomtörténet
- felső szintű összefoglalók, lexikonok a kézikönyvtárban,
- felső szintű összefoglalók, lexikonok CD-ROM-on a nem nyomtatott dokumentumok közt,
- alap és középszintű tanulmányok a kölcsönözhető részben,
- gyermek és felnőtt időszaki kiadványok a folyóirattárban,

- gyermek, ifjúsági, felnőtt szépirodalom klasszikus műveinek beszerzése törekedve a teljességre a kölcsönözhető részben,
- szórakoztató szépirodalom, kortárs szerzők művei erősen válogatva a kölcsönözhető részben.
  - Egyes nemzetek irodalma
- erősen válogatva a kölcsönözhető részben.
  - Magyar irodalom
- felsőszintű szakkönyvek a kézikönyvtárban, a kapcsolódó CD-ROM-ok a nem nyomtatott dokumentumok között,
- alap és középszintű szakirodalom a kölcsönözhető részben a teljesség igénye nélkül.

Földrajz, életrajz, történelem

- Honismeret
- helyismereti, helytörténeti kiadványok gyűjtése Vas megyéről válogatva, Rum községről teljességre törekvően.
  - Földrajztudomány, térképek
- felsőszintű természet-, gazdaság-, településföldrajzi, kontinenseket bemutató kiadványok, világatlasz a kézikönyvtárban válogatva,
- alap és középszintű földrajzi könyvek, útikönyvek a kölcsönözhető állományban, törekedve az átfogó gyűjtemény kialakítására, gyakran felmerülő igények alapján,
- a nem nyomtatott dokumentumok közt CD-ROM-on alap szintű ismereteket nyújtó kiadványok.
  - Életrajzok
- lexikon jellegű kiadványok a kézikönyvtárban,
- tanulmánykötetek a kölcsönözhető részben.
  - Történelemtudomány
- a kézikönyvtárban a történelemtudomány elméletével foglalkozó, ókortól napjainkig terjedő időszakot, annak legfontosabb eseményeit bemutató, felső szintű művek,
- a kölcsönözhető részben alap és középszintű történelmi és segédtudományaihoz kapcsolódó művek jelentős számban, kiemelkedően gyűjtve a magyar történelemhez kapcsolódó köteteket,
- a nem nyomtatott dokumentumok közt CD-ROM-on, videokazettán történelmi információk oktatási célra.

5.2. Szépirodalom, gyermek- és ifjúsági irodalom

A magyar és a világirodalom, illetve a gyermek- és ifjúsági irodalom klasszikusaiból rendelkezésre álló alapállományát az igénybevétel mértékéhez igazodva folyamatosan frissíti az egyes művek újabb kiadásával. Az általános és középiskolai házi és ajánlott olvasmányok esetében gyűjteményével és példányszámával segíti, de át nem vállalja az időszakosan fellépő igények kielégítését. Válogatva gyűjti a mai magyar és a külföldi szépirodalom, a határon túli magyar irodalom reprezentációs alkotóinak műveit. Széleskörű kínálat nyújtására törekszik napjaink keresett, olvasmányos bestsellereiből, szórakoztató irodalmából. Gyűjti a magyar és a külföldi mesegyűjteményeket, a kortárs magyar és külföldi gyermekirodalom sikerre számot tartó alkotásait.

6. Az állomány nyilvántartásának, feltárásának, ellenőrzésének módja

- **Az állomány nyilvántartás**

- *Egyedi leltár*

Minden egyedi állomány-nyilvántartás alá tartozó dokumentum (könyv, auditív, audiovizuális dokumentum) nyilvántartásba vételére az egyedi leltárnapló és a Szikla21 könyvtári integrált rendszer katalogizálási modulja szolgál nyilvántartásba vételére.

- *Összesített állomány-nyilvántartás*

Minden egyedi leltározású dokumentumról hagyományos összesített leltár készül a gyarapodás, törlés, illetve a kettő összesítéseként az állománymérleg elkészítése érdekében, illetve a gyűjtemény dokumentumfajták és szakcsoportok szerinti megoszlásának kimutatására.

- *Folyóiratok*

Nyilvántartásuk hagyományos kardex-nyilvántartással történik.

- *Tankönyvek*

A tanulók rendelkezésére bocsátott tartós tankönyvek nyilvántartása külön leltárnaplóban történik, kölcsönzésük dokumentálásáról, szükség szerinti selejtezésükről és tanév végi ellenőrzésükről a könyvtáros gondoskodik. Részletesen lásd 1. sz. melléklet.

- **Az állomány feltárása, tájékoztatási eszközök**

Hagyományos katalógusok építése 1995-ben lezárult. Az azóta vásárolt dokumentumok feltárását és visszakereshetőségét a Szikla21 könyvtári integrált rendszer biztosítja.

- *Raktári katalógus*

Tartalmazza a könyvtár teljes állományát 1995-ig, a szépirodalmat betűrendben, a szakirodalmat a szakjelek, azon belül pedig a betűrendi jel szerint besorolva. A raktári katalógusba – amely az állományellenőrzés nélkülözhetetlen eszköze – minden egyes mű, minden egyes kiadása külön katalóguslappal szerepel. A katalóguslapon az adott mű teljes bibliográfia leírása mellett megtalálható leltári száma is, illetve a rendszavak kijelölése.

- *Betűrendes keresztkatalógus*

A könyvtár állományáról formai jellemzők, a besorolási adatok betűrendjében tájékoztat 1995-ig

- *Szakkatalógus*

A könyvtár állományáról formai jellemzők, ETO alapján tájékoztat 1995-ig.

7. Törlés, kivonás az állományból

Az állománygyarapítás szerves része a gyűjtemény átgondolt gyarapítása mellett a rongált és az elavult / fölös művek kivonása. Az átdolgozott, bővített kiadásban megjelenő művek előző kiadásának kivonása függ esztétikai állaguktól és az átdolgozás mértékétől. Az elavulás tényének megállapítása minden esetben megfontolt döntést igényel. A rongált művek kivonása folyamatos. A törlés technikai lebonyolítását minden év november 30-ig végzi el a könyvtár.

8. Állományellenőrzés:

A könyvtár állományának ellenőrzése a 3/1975.(VIII.17.) KM-PM. sz. együttes rendelet alapján történik.

9. A könyvtári állományának feltárása

Az könyvtár állománya alapkatalógusokkal feltárva áll a használók rendelkezésére, melyek biztosítják a gyűjtemény formai (dokumentum leírás) és tartalmi (osztályozás) feltárását, kiegészíti az adott műre vonatkozó raktári jelzettel.

Az adatokat rögzítő katalóguselem tartalmazza:

- raktári jelzet
- bibliográfiai és besorolási adatokat
- ETO szakjelzeteket
- tárgyszavakat

9.1 A dokumentum-leírás szabályai

A Rumi Rajki István Általános Művelődési Központ Községi és Iskolai Könyvtára a dokumentum leírás szabványa értelmében a könyvtár az egyszerűsített leírást alkalmazza. A könyvtárban alkalmazott egyszerűsített bibliográfiai leírás adatai:

- főcím: párhuzamos cím: alcím: egyéb címadat
- szerzőségi közlés
- kiadás sorszáma, minősége
- megjelenési hely: kiadó neve, megjelenés éve
- méretadatok: oldalszám+ mellékletek: illusztráció; méret
  - sorozatcím, sorozatszám, ISSN szám (esetlegesen, amennyiben az adott mű sorozat részeként látott napvilágot)
- megjegyzések
- kötés: ár
- ISBN szám

9.2 Besorolási adatok

A besorolási adatok biztosítják a katalógustételek visszakereshetőségét. Az iskolai könyvtárban az alábbi besorolási adatokat rögzítjük:

- a főtételek besorolási adata (személynév vagy testületnév vagy a mű címe)
- cím szerinti melléktétel
- közreműködői melléktétel
- tárgyi melléktétel

9.3 Raktári jelzetek

A dokumentumok visszakereshetőségét raktári jelzetekkel biztosítjuk. A raktári jelzetet rávezetjük a dokumentumra és a dokumentum összes katalóguscédulájára. A szépirodalmi művek raktári jelzete a betűrendi jel, azaz Cutter-szám. A szakirodalmat ETO-szakrendi jelzetekkel látjuk el, mely a tartalmi elkülönítést biztosítja. Az ETO főcsoportjai alapján kerülnek a művek a polcokon elrendezésre.

Rum, 2013.január 28.

.....
Horváth Istvánné
ÁMK igazgató

.....
Kraft László
Ált. isk. igazgató

.....
Lénártné Hustiker Erika
könyvtáros